

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia siten, että EU:n digitaalisen koronastodistuksen kansallisesta käytöstä säädettäisiin nykyistä laajemmin.

Erilaiset toiminnanharjoittajat ja tilaisuuksien järjestäjät saisivat covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi edellyttää 16 vuotta täyttäneiltä asiakkailta sekä toimintaan ja tilaisuuksiin osallistuvilta EU:n digitaalisen koronastodistuksen esittämistä lain nojalla.

Koronastodistusta saisi edellyttää muun muassa ravintoloissa ja muissa yleisölle avoimissa tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuissa sisätiloissa sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajatuissa ulkotiloissa. Tällaisia tiloja ovat esimerkiksi yleisötilaisuuksiin käytettävät tilat, kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät tilat, harrastustoimintaan käytettävät tilat, huvi- ja teemapuistot sekä museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Koronastodistuksen edellyttäminen ei kuitenkaan saisi estää elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden näihin merkitykseltään rinnastuvien henkilökohtaisen elämän kannalta välttämättömien tarvikkeiden hankkimista tai välttämätöntä omaisuuden kunnossapitoa. Koronastodistuksen esittämisedellytys ei myöskään saisi estää laissa säädetyn oikeuden tai velvollisuuden toteuttamista, oikeutta saada lakisääteinen palvelu taikka välttämätöntä hoivaa tai huolenpitoa. Todistus ei saisi olla kuljetuspalvelun edellytyksenä, ellei kyse olisi risteilystä, kiertoajelusta tai muusta kiertomatkasta, jossa matkustajat pysyvät liikennevälineessä koko matkan ajan ja poistuvat pääteisteessä, joka on sama kuin lähtöpiste.

Koronastodistuksen edellyttäminen ei saisi estää oikeutta saada asiansa käsiteltyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään taikka valtiollista tai kunnallista luottamushenkilöä hoitamasta luottamustehtäväänsä.

Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi olisi välttämätöntä, voitaisiin valtioneuvoston asetuksella säätää tietyillä alueilla sijaitsevien ravitsemisliikkeiden velvoitteesta edellyttää asiakkaalta EU:n digitaalisen koronastodistuksen esittämistä.

Vastaavasti muiden toimialojen osalta kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto voisi velvoittaa päätöksessään asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttaman tartunnan riskin ehkäisemiseksi rajoittamaan asiakasmäärää, toteuttamaan terveysturvallisuustoimia asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka edellyttämään EU:n digitaalisen koronastodistuksen esittämistä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 30.6.2022 saakka.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
3 Tavoitteet	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	7
4.3 Taloudelliset vaikutukset	7
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	10
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	11
6 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot.....	11
7 Lausuntopalaute	16
8 Säännöskohtaiset perustelut.....	16
9 Lakia alemman asteinen sääntely	20
10 Voimaantulo	20
11 Toimeenpano ja seuranta	20
12 Suhde talousarvioesitykseen	21
12.1 Suhde talousarvioesitykseen	21
13 Suhde perustuslakiin ja säätämijärjestys	21
LAKIEHDOTUS	25
tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta.....	25
LIITE	30
RINNAKKAISTEKSTI.....	30
Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta.....	30

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen perusteena olevaa covid-19-pandemiaa on kuvattu laajasti lukuisissa hallituksen esityksissä laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (ks. esim. HE 131/2021 vp ja HE 226/2021 vp).

Lokakuussa 2021 voimaan tulleella lisäyksellä (876/2021) tartuntatautilakiin otettiin säännökset EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä (58 i §), oikeudesta käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja (58 j §) sekä koronatestin järjestämisestä koronatodistuksen saamiseksi (58 k §).

Asiaa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 131/2021 vp) todettiin, että sääntelyllä oli tarkoitus mahdollistaa EU:n digitaalisen koronatodistuksen edellyttäminen ainakin laissa säädettävissä tilanteissa tietyissä vapaa-ajan toiminnoissa vaihtoehtona voimassaoleville viranomaispäätöksin asetetuille velvoitteille ja rajoituksille (HE 131/2021 vp s. 18-19).

Koska oikeustila oli osin epäselvä, ehdotettiin säädettäväksi, missä tilanteessa ainakin koronatodistusta voitaisiin kansallisesti käyttää ja mitä oikeusvaikutuksia sillä olisi. Esitetystä sääntelystä ei kuitenkaan voitu hallituksen esityksen perustelujen mukaan johtaa kieltoa edellyttää koronatodistuksen tai vastaavan käyttöä toiminnanharjoittajan omalla riskillä voimassa olevan lainsäädännön puitteissa. Toiminnanharjoittajan omaehtoiset terveysturvallisuutta lisäävät toimet voivat edelleen olla voimassa olevan lainsäädännön puitteissa mahdollisia niin sanotun sallitun asiakasvalinnan puitteissa (HE 131/2021 vp s. 20).

Euroopan parlamentin ja neuvoston antamassa asetuksessa kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana todetaan, että jos EU:n digitaalista koronatodistusta käytettäisiin muihin tarkoituksiin, olisi tarpeen säätää tietojen käsittelystä, sen laajuudesta ja tarkoituksesta, säilytysajoista, tahoista, jotka voivat todentaa todistuksen, sekä asiaankuuluvista suojoitustoimista syrjinnän ja väärinkäytösten estämiseksi, ihmisten oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat riskit huomioon ottaen. (asetuksen johdantokappale 48)

EU-asetuksen mukaisen EU:n digitaalisen koronatodistuksen muun käyttötarkoituksen mahdollistamiseksi lain nojalla asiasta on perusteltua säätää.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä muun ohella terveydentilan tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. (yhdenvertaisuuslaki 11.1 §) Erilainen kohtelu on oikeutettua, vaikka kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. (yhdenvertaisuuslaki 11.2 §) Yleisvaarallisen tartuntataudin kuten covid-19-taudin leviämisen estäminen on kiistatta hyväksyttävä tavoite. Taudin leviämisen estämisellä pyritään suojelemaan ihmisten henkeä ja terveyttä sekä turvaamaan sosiaali- ja terveystalouden järjestelmän kantokyky.

LUONNOS

Vaikka tieto sairastetusta covid-19-taudista, saadusta täydestä rokotussarjasta tai negatiivisesta covid-19-testituloksesta voisi terveysturvallisuustoimena olla hyödynnettävissä yhteiskunnan ei-välttämättömissä toiminnoissa, asiasta on perusteltua säätää oikeusvarmuussyistä.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, oikeusministeriön, Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen sekä aluehallintovirastojen kanssa. Liikenne- ja viestintäministeriö osallistui osaltaan valmisteluun.

2 Nykytila ja sen arviointi

Epidemiologinen tilannekuva

Uusien koronavirustapausten määrä Suomessa nousee edelleen (16.12.2021). Suomessa todettiin viikolla 49 yli 10 500 uutta koronavirustapausta. Tartuntojen 14 vuorokauden ilmaantuvuus oli viikon 49 lopussa 360 sataatuhatta asukasta kohden. Sairaala- ja tehohoidon tarve jatkuu huomattavan suurena koko maassa. Tehohoitoon tulleiden koronaviruspotilaiden viikoittainen määrä on lähes kolminkertaistunut kolmen viimeksi kuluneen viikon aikana (25.11.2021).

Kahden viikon aikana (1. –15.12.) uusia kuolemia on raportoitu yhteensä 98 ja näistä 78 prosenttia (76 kpl) raportoitiin yli 70-vuotiailla.

Myös alle 12-vuotiaiden lasten tapausilmaantuvuus on noussut viime viikkoina. Sairaalahoitoon tarve alle 12-vuotiailla on kuitenkin hyvin harvinaista, eikä sen ilmaantuvuudessa ole havaittu muutosta, vaikka tartunnat ovat lisääntyneet.

Erikoissairaanhoitoon joutumisen riski on merkittävästi suurempi rokottamattomilla kuin kaksi kertaa rokotetuilla. Rokottamattomat ovat elo-lokakuun aikana päätyneet koronatartunnan seurauksena erikoissairaanhoitoon 19 kertaa todennäköisemmin ja tehohoitoon 33 kertaa todennäköisemmin kuin rokotetut.

Rokotusten kohdeväestöstä, eli 12 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista, 87,4 prosenttia on saanut vähintään ensimmäisen rokoteannoksen, ja 82,9 prosenttia on saanut kaksi rokoteannosta. Kolmannen rokoteannoksen on saanut 11,5 prosenttia (15.12.2021).

Epidemiologista tilannetta seurataan viikoittain. Tilannekuva päivitetään viikoittain Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Tilannekatsaus koronaviruksesta -verkkosivuille. Laaja seurantaraportti julkaistaan Hybridistrategian seurantaraportit -verkkosivuilla joka toinen viikko torstai-iltapäivisin. (Linkki: [Hybridistrategian seurantaraportit - THL](#))

Koronatodistuksen kansallisen käytön laajentamisen kohteena olevat toimialat

Koronatodistuksen käytön laajentaminen tarkoittaa sitä, että todistus voidaan ottaa vapaaehtoisesti käyttöön myös tilanteissa, joissa toiminnanharjoittajiin ei kohdistu rajoituksia. Siten todistus voidaan ottaa käyttöön myös muilla toimialoilla kuin esimerkiksi ravitsemis- ja tapahtumalalla. Näin ollen todistuksen soveltamisala on laaja.

Vapaaehtoista koronatodistusta tullaan hyödyntämään oletettavasti ainakin niillä toimialoilla, joissa koronatodistus on tällä hetkellä käytössä rajoitusten vaihtoehtona. Tällaisia toimialoja ovat ainakin ravitsemis- ja tapahtuma-ala. Ravitsemisalalan liikevaihto (oikeudelliset yksiköt) oli

LUONNOS

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 noin 4,5 miljardia euroa, alan henkilöstö noin 50 000 ja alalla toimi yhteensä noin 10 000 yritystä.

Tapahtumateollisuus ry:n toimialaraportin mukaan (Turun kauppakorkeakoulu) tapahtumateollisuus on kaiken kaikkiaan 2,35 miljardin arvoinen toimiala (vuonna 2019). Tapahtumateollisuudessa toimi tuolloin 3 200 yritystä. Tapahtumien parissa työskentelee vuosittain merkittävä määrä ihmisiä, raportin mukaan vuonna 2019 jopa 200 000, joista vain noin 20 000 oli pidemässä työsuhteessa olevaa.

Aluehallintoviraston päätöksen kohteena olevat toimialat

Esityksen mukaan aluehallintovirasto voisi velvoittaa päätöksessään toiminnanharjoittajia edellyttämään EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä. Säännöksen soveltamisala on laaja ja kattaa käytännössä kaikki asiakastilat. Nykytilassa toiminnanharjoittajat voivat itse päättää terveysturvallisuuden varmistamisesta oman toimintansa erityispiirteet huomioiden, joten edellytys koronatodistuksen esittämisestä on merkittävä muutos toimijoille. Laajan soveltamisalan takia säännöksen kohteena olevia toimialaoja on erittäin haastavaa arvioida.

3 Tavoitteet

Tartuntatautilain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Esityksen tavoitteena on suojata perustuslaillista oikeutta elämään ja terveyteen sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin ehkäisemällä tartuntoja ja vähentämällä niiden leviämistä sekä edistämällä näin väestön terveyttä. Samoin tavoitteena on turvata jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön.

Suomen väestön rokotuskattavuus on yhä puutteellinen tuomaan laumasuojaa varsinkin tehokkaammin leviäviltä muuntuneilta viruskannoilta ja riski epidemian huomattavalla kiihtymiselle sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden kuormittumiselle on yhä todellinen. Ehdotetulla sääntelyllä turvataan osaltaan rokottamattomien henkilöiden henkeä ja terveyttä sekä koko väestön oikeutta riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kuormittuminen covid-19-taudin aiheuttaman sairaanhoidon sekä tehohoidon tarpeen lisääntyessä saattaa tosiasiallisesti vaarantaa muiden välttämättömien sosiaali- ja terveyspalvelujen riittävyyden sekä hidastaa asiakkaiden ja potilaiden hoitoon pääsyä.

Laisa säädettävän EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisen käytön tavoitteena on vähentää tartuntojen leviämistä sekä hallita sairaalakuormitusta mahdollistamalla rajoitustoimenpiteiden kohdistumisen keskeisesti rokottamattomaan väestöön.

Esityksen tavoitteena on käynnissä olevan pandemian aikana estää koronatartuntojen leviämistä ihmisten kokoontumisissa ja siten mahdollistaa yhteiskunnan mahdollisimman normaali terveysturvallinen toiminta. Tavoitteena on mahdollistaa erilaisten tilaisuuksien järjestäminen terveysturvallisesti. Tavoitteena on mahdollistaa erilaisten palvelujen terveysturvallinen käyttö ja terveysturvallinen osallistuminen erilaisiin tilaisuuksiin ja toimintoihin, joissa ihmiset kohtaavat toisiaan.

Tavoitteena on turvata etenkin koronaepidemiasta eniten kärsineiden alojen elinkeinovapaus sekä kyseisten alojen työntekijöiden oikeus työhön vaarantamatta kuitenkaan ihmisten henkeä ja terveyttä tai sosiaali- ja terveydenhuollon kantokykyä. Esitettävän koronatodistuksen käyttö

LUONNOS

mahdollistaa osan mainittujen toimijoiden elinkeinon harjoittamisen ylipäättään sekä turvaa muun ohella ihmisten kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Tavoitteena on, että erityisesti henkilöt, joiden riski sairastua vakavasti covid-19-taudin seurauksena on pienentynyt joko rokotussuojan tai sairastetun taudin ansiosta, voivat osallistua mahdollisimman vapaasti yhteiskunnan eri toimintoihin. Siten osaltaan edistetään myös elinkeinovapautta sekä sivistyksellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia siten, että EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä säädettäisiin nykyistä laajemmin. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi määräaikaisesti voimassa oleva säännös toiminnanharjoittajan tai tilaisuuden järjestäjän mahdollisuudesta lain nojalla edellyttää tilaisuuteen osallistuvilta taikka asiakas- ja osallistujatilaan tai ravitsemisliikkeeseen tulevalta 16 vuotta täyttäneiltä ihmisiltä EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä sekä asiakkaidensa ja osallistujiensa että samalla henkilökuntansa suojaamiseksi covid-19-taudilta.

Toiminnanharjoittajan omaehtoiset terveysturvallisuutta lisäävät toimet voivat olla voimassa olevan lainsäädännön mukaan mahdollisia niin sanotun sallitun asiakasvalinnan puitteissa. Koska oikeustila on osin epäselvä, ehdotetaan säädettäväksi, että toiminnanharjoittaja saisi päättää EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttöönotosta myös ilman, että voimassa olisi erillisiä viranomaisen määräämiä rajoitustoimia.

Koronatodistusta saisi edellyttää muun muassa ravintoloissa ja muissa yleisölle avoimissa tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuissa sisätiloissa sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajatuissa ulkotiloissa. Tällaisia tiloja ovat esimerkiksi yleisötilaisuuksiin käytettävät tilat, kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät tilat, harrastustoimintaan käytettävät tilat, huvi- ja teemapuistot sekä museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Koronatodistuksen edellyttäminen ei kuitenkaan saisi estää elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden näihin merkitykseltään rinnastuvien henkilökohtaisen elämän kannalta välttämättömien tarvikkeiden hankkimista tai välttämätöntä omaisuuden kunnossapitoa. Koronatodistuksen esittäminen ei myöskään saisi estää laissa säädetyn oikeuden tai velvollisuuden toteuttamista, oikeutta saada lakisääteinen palvelu taikka välttämätöntä hoivaa tai huolenpitoa. Todistus ei saisi olla kuljetuspalvelun edellytyksenä, ellei kyse olisi risteilystä, kiertoajelusta tai muusta kiertomatkasta, jossa matkustajat pysyvät liikennevälineessä koko matkan ajan ja poistuvat päätepisteessä, joka on sama kuin lähtöpiste.

Koronatodistuksen edellyttäminen ei saisi estää oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään taikka valtiollista tai kunnallista luottamushenkilöä hoitamasta luottamustehtävänsä.

Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi olisi välttämätöntä, voitaisiin valtioneuvoston asetuksella säätää tietyillä alueilla sijaitsevien ravitsemisliikkeiden velvoitteesta edellyttää asiakkaalta EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä.

Vastaavasti muiden toimialojen osalta kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto voisi velvoittaa päätöksessään asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä

seurueiden lähikontaktin aiheuttaman tartunnan riskin ehkäisemiseksi rajoittamaan asiakasmäärää, toteuttamaan terveysturvallisuustoimia asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka edellyttämään EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen.*

4.3 Taloudelliset vaikutukset

Koronatodistuksen vapaaehtoinen käyttöönottomahdollisuus

Vaikutukset yrityksiin ja yhteisöihin

Esityksessä ehdotetaan, että toiminnanharjoittaja voi halutessaan edellyttää tilaisuuteen osallistuvilta taikka asiakas- ja osallistujatilaan tai ravitsemisliikkeeseen tulevilta ihmisiltä koronatodistuksen esittämistä. Todistuksen käyttöönotto olisi siten toiminnanharjoittajille vapaaehtoista, joten esitys ei näin ollen aiheuta toimijoille sääntelytaakkaa. Toiminnanharjoittajilla viitataan tässä yhteydessä sekä yrityksiin että yhteisöihin.

Toiminnanharjoittajien toimintaedellytykset ovat heikentyneet koronan seurauksena. Mahdollisuus koronatodistuksen käyttöönottoon lisää elinkeinotoimijoiden liiketoimintamahdollisuuksia, kun koronatodistuksen käyttö vapaaehtoisesti osana terveysturvallista palvelujen järjestämistä voidaan suunnitella ennakkoon. On haasteellista tehdä tarkkoja arvioita siitä, missä määrin mahdollisuutta hyödynnetään. Voidaan kuitenkin todeta, että koronatodistuksen vapaaehtoinen käyttömahdollisuus selkeyttää toimintamahdollisuuksia sellaisilla alueilla, joissa on jouduttu yhteensovittamaan erilaisia rajoituksia. Esimerkiksi monilla elävän musiikin esityspaikoilla ja teattereissa on anniskelualueita, joissa eri rajoitusten yhteen sovittaminen on voinut herättää epäselvyyksiä tapahtumien ja esitysten kävijöissä (SiVL 24/2021 vp).

Koronatodistuksen vapaaehtoinen käyttöönottomahdollisuus voi lisäksi vaikuttaa myönteisesti sellaisiin toimijoihin, jotka toimintansa puitteissa käyttävät tai ammattimaisesti luovuttavat tiloja erilaisiin kokoontumistarkoituksiin. Tällaisia voivat olla erilaiset yleisötilaisuudet, joissa koronatodistuksen avulla varmistetaan terveysturvallinen kokoontuminen.

Toisaalta voidaan arvioida, että sellaiset toimijat, joiden asiakkaista valtaosa vastustaa koronatodistusta, eivät tule hyödyntämään vapaaehtoista todistusta.

Ravitsemisala

Nykytilassa koronatodistusta hyödynnetään rajoitusten vaihtoehtona erityisesti ravitsemisalalla, jota on rajoitettu merkittävästi pandemian aikana. Esityksen kirjoittamishetkellä (14.12.2021) ravitsemisalaan kohdistuu käytännössä kokonaisuudessaan valtakunnantasolla rajoituksia, joten ravitsemisliikkeillä on pääsääntöisesti mahdollisuus hyödyntää voimassaolevan sääntelyn mukaista koronatodistusta rajoitusten vaihtoehtona. Ravitsemisalan toimialarakennetta on arvioitu koronatodistusta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 131/2021 vp).

Koronatodistus on koettu ravintoloissa liiketoiminnan harjoittamisen kannalta toimivaksi ratkaisuksi, koska se mahdollistaa toiminnanharjoittamisen rajoitusten vaihtoehtona ja lisää siten liiketoiminnan kannattavuutta.

LUONNOS

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n arvion mukaan koronatodistuksen lukijasovelluksen käyttöönotto on sujunut ravintoloissa kohtuullisen hyvin. Koronatodistuksen tarkastaminen voi hidastaa ravintolapalveluita, mutta sen ei arvioida aiheuttavan merkittäviä kustannuksia. Haasteita ravintoloilla voi olla henkilöstöresurssien riittävydessä, kun erityisesti keskisuurilla yrityksillä ei ole aina mahdollisuutta palkata erillistä henkilökuntaa tarkastamaan koronatodistuksia. Erityisesti haasteita on järjestyksenvalvojen saatavuudessa. Lisäksi suuremmissa tapahtumissa on toivottu, että lukijasovelluksen tai muun lukijan voisi liittää tapahtuman omiin järjestelmiin, jotta suuremmat asiakasjoukot voitaisiin tarkastaa nopeammin.

Yle uutisoi (30.11.2021), että koronatodistuksen käyttäminen ravintoloissa on eräiden toimijoiden mukaan myös vähentänyt järjestyshäiriöitä esimerkiksi yökerhoissa. Taustalla on se, että sisääntulijoita kontrolloidaan tarkemmin koronatodistuksen tarkastamisen takia.

Myös muilla koronaturvallisuuteen tähtäävillä suosituksilla on vaikutusta siihen, kuinka ahkerasti vapaaehtoista koronatodistusta tulnaisiin hyödyntämän. Esimerkiksi MaRa arvioi tiedotteessaan (24.11.2021), että etätyösuositus heijastuu negatiivisesti siihen, miten yritykset järjestävät pikkujoulujaan. Esimerkiksi henkilöstöravintoloissa liikevaihto on pudonnut merkittävästi etätyösuosituksen myötä. Esityksessä säädettävällä koronatodistuksen vapaaehtoisella käyttöönottomahdollisuudella tällaisten erilaisiin sesonkeihin ajoittuvien tilaisuuksien järjestäminen olisi mahdollista ja se lisäisi siten liiketoiminnan kannattavuutta.

MaRa arvioi, että eri puolilla Suomea koronatodistusta on ryhdytty pyytämään myös tilanteissa ja alueilla, joissa ei ole voimassa olevia rajoituksia. Tällaisissa tilanteissa yritykset toimivat omalla riskillään, joten mahdollisuus todistuksen kysymiseen vapaaehtoisesti on tärkeä.

Tapahtuma-ala

Voidaan arvioida, että esimerkiksi tapahtuma-ala tulee hyödyntämään mahdollisuutta. Tapahtuma-alan rakennetta on arvioitu koronatodistusta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 131/2021 vp).

Erityisesti tapahtuma-alalla vapaaehtoiseen käyttöönottoon perustuva koronatodistus helpottaa alalle tyypillisen pitkäaikavälin suunnittelun toteutusta. Toiminnanharjoittajat joutuvat ennakkoimaan tulevien tapahtumien järjestämistä pitkällä aikajänteellä, joten lakiehdotuksen myötä toimijat voivat ottaa huomioon koronatodistuksen käyttömahdollisuuden suunnittelussa ja valmistelussa jo hyvissä ajoin. Esimerkiksi messujen suunnitteleminen on pitkäjänteistä toimintaa ja toteutuessaan messutoiminta tulee vaikuttamaan myönteisesti erilaisten palveluiden tuottamiseen. Siten terveysturvallisen toiminnan järjestäminen voi vaikuttaa myönteisesti yritysten tuotonkehitykseen alihankkijasta palveluntuottajaan.

Jo tälläkin hetkellä yksittäiset toimijat ovat edellyttäneet asiakkailtaan vapaaehtoisuuteen perustuvaa koronatodistusta, jossa asiakas vakuuttaa, että hänellä on täysi rokotussuoja tai negatiivinen testitulokset. Omaehtoisen käyttöönoton säätäminen lakiin lisää siten tällaisten toimijoiden oikeusvarmuutta. Siten voidaan arvioida, että esimerkiksi konserttien ja esittävän taiteen alalla hyödynnetään käyttömahdollisuutta.

Tapahtumateollisuuden mukaan koronatodistuksen lukijasovelluksen käyttö voi aiheuttaa tapahtumissa pidentyneitä jonotusaikoja ja sisäänpääsyn ruuhkautumista, jos toimija ei hanki riittäviä henkilöstöresursseja todistuksen tarkastamiseen. Lisäksi toimijoille aiheutuu kustannuksia siitä, että koronatodistuksen lukemiseen vaaditaan erilliset lukulaitteet, kuten matkapuhelimet, joihin toimijat joutuvat investoimaan.

Kulttuuri ja liikunta

Kulttuurin ja liikunnan alalla koronatodistusta edellytetään jo melko laajasti sellaisissa yleisötilaisuuksissa ja tiloissa, joihin kohdistuu rajoitustoimenpiteitä. Säännös mahdollisuudesta koronatodistuksen edellyttämiseen myös silloin, kun rajoituksia ei ole voimassa, selkeyttäisi tilannetta toiminnan harjoittajien kannalta, kun mahdollisuus ei enää riippuisi vaihtuvista ja eri tiloista ja toimintoja eri tavalla koskevista rajoitusmääräyksistä. Vapaaehtoista mahdollisuutta laajentaa koronatodistuksen edellyttämistä on alalla toivottu. Koronatodistuksen tarkastamisesta aiheutuu toiminnan harjoittajille jonkin verran kustannuksia. Näiden määrää on kuitenkin vaikea ennakoita. Useimmissa tapauksissa kustannukset jäävät pienemmiksi, mutta esimerkiksi sellaisissa tiloissa, joissa henkilökuntaa ei ole jatkuvasti paikalla koronapassin tarkastaminen olisi vaikea järjestää.

Koronatodistuksen käyttöönoton viranomaisen määräyksestä

Esityksessä ehdotetaan, että aluehallintovirasto voisi velvoittaa päätöksessään toiminnanharjoittajia edellyttämään EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä. Säännöksen soveltamisala on laaja ja kattaa käytännössä kaikki asiakastilat.

Esityksessä ehdotetaan, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää siitä, että ravitsemusliikkeen asiakkaalta edellytetään liikkeeseen pääsemiseksi koronatodistuksen esittämistä. Säännöksen soveltamisalaa (ravitsemisalalan toimialarakennetta) on kuvattu tarkemmin nykytilassa.

Toiminnanharjoittajille aiheutuu ehdotetusta säännöksestä hallinnollisia kustannuksia, koska niiltä edellytetään koronatodistuksen lukemiseen tarvittavia lukijalaitteita, käytännössä älypuhelimia, sekä mahdollisesti henkilöstöresurssien lisäämistä todistuksen tarkastamiseksi. Kustannuksia aiheutuu erityisesti sellaisilla toimijoilla, jotka eivät ole toiminnassaan aiemmin edellyttäneet todistusta.

Toisaalta koronatodistuksen edellyttäminen voi mahdollistaa laajemmin, kun esimerkiksi liikkeen asiakasmäärää ei olisi tarpeen lainkaan rajoittaa.

Aluehallintoviraston päätösten vaikutusten laajuus riippuu useista tekijöistä. Säännös olisi merkittävä muutos nykytilaan, jossa toiminnanharjoittajat voivat itse päättää terveysturvallisuuden varmistamisesta oman toimintansa erityispiirteet huomioiden. Koska soveltamisala on laaja, eroja voi olla sekä toimialojen sisällä että niiden välillä. Tarkempia oletuksia kustannusten muodostumisesta eri toimijoille on haastavaa tehdä, kun toimialoja ei ole säännöksessä erikseen rajattu.

Vaikutukset julkiseen talouteen

Lakiehdotus mahdollistaa koronatodistuksen hyödyntämisen vapaaehtoisena terveysturvallisuustoimena. Siten todistus voi lisätä toimijoiden toimintakykyä ja liiketoiminnan ennakoitavuutta pidemmällä aikavälillä. Tätä on käsitelty toimialakohtaisemmin yritysvaikutuksissa. Näin ollen voidaan arvioida, että esityksen johdosta toimijoiden taloudellinen toimeliaisuus lisääntyy ja siten esityksellä on myönteisiä vaikutuksia verotulojen kasvuun. Lisäksi voidaan arvioida, että erilaisilla kulttuurielämyksillä ja tapahtumilla arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia ihmisten psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, millä on oletettavasti positiivisia vaikutuksia moniin asioihin yhteiskunnassa.

Koronatodistuksen käyttöönottona aluehallintoviraston päätöksellä mahdollistaa elinkeinonharjoittamisen. Soveltamisala on laaja, joten julkiseen talouteen kohdistuvien vaikutusten laajuus riippuu useista tekijöistä.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaikutukset työllisyyteen ja työelämään

Koronatodistusten vapaaehtoisen käytön mahdollistaminen voi joissain toiminnoissa vaikuttaa työllisyyteen myönteisesti, kun toiminnanharjoittajat saavat varmuutta tapahtumien terveysturvalliseen järjestämiseen. Toiminta voi myös mahdollistaa joidenkin työllistymisen esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilöstöresursseja lisätään toiminnan harjoittamiseksi. Koronatodistusta koskevassa hallituksen esityksessä on arvioitu (HE 131/2021 vp), että koronatodistuksen käyttäminen rajoitusten vaihtoehtona ei aiheuta merkittäviä vuosittaisia tai pitkän aikavälin työllisyysvaikutuksia.

Koronatodistuksen käyttöönottona aluehallintoviraston päätöksellä mahdollistaa elinkeinonharjoittamisen jatkumisen, joten sillä on vaikutusta työllisyyskehitykseen. Säännöksen lopulliset vaikutukset työllisyyteen ovat kuitenkin epävarmoja ja riippuvat päätösten tehokkuudesta ja oikeasuhtaisuudesta sekä koronaepidemian levinneisyydestä ja laajuudesta.

Koronatodistuksen vapaaehtoisen käytön mahdollistamisella tai käyttöönottamisella aluehallintoviraston päätöksellä ei arvioida olevan olennaisia vaikutuksia työelämään, koska käyttömahdollisuus ei koskisi työntekijöitä.

Vaikutukset uskonnon harjoittamiseen

Koronatodistusta voisi edellyttää myös uskonnollisten yhdyskuntien tunnusomaiseen toimintaan kuuluvaan, uskonnon harjoitusta varten uskonnollisen yhdyskunnan omissa tai niitä vastaavissa tiloissa järjestettävässä toiminnassa, mihin ei ole sovellettu yleisötilaisuuksia koskevia rajoituksia. Tämä rajoittaisi sellaisten ihmisten mahdollisuutta yhteisölliseen uskonnon harjoittamiseen, joilla ei ole mahdollisuutta koronatodistukseen rokotusten tai sairastetun taudin tuottamaan suojan perusteella. Toisaalta koronatodistusta edellyttämällä voitaisiin edistää niiden ihmisten mahdollisuutta terveysturvallisesti osallistua uskonnonharjoitukseen, joilla tällainen suoja on.

Muut vaikutukset

EU:n digitaalisen koronatodistuksen hyödyntämisen laajentaminen muilla aloilla, kuten tapahtumissa, ravintoloissa ja yökerhoissa, heijastuu myös välillisesti kuljetuspalveluiden terveysturvallisuuteen.

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana*

Viranomaisvaikutukset

Koronapassin vapaaehtoisen käytön mahdollistamisella ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta aluehallintovirastojen tai kuntien toimintaan. Ohjaus- ja neuvontatehtävät todennäköisesti lisääntyisivät jonkin verran erityisesti aluehallintovirastoissa. Vapaaehtoisesti käyttöön otettavan koronapassin käyttämisen valvonnasta ei arvioon mukaan tule merkittävää lisätyötä.

Ravintola-alalla koronapassi on otettu laajasti käyttöön ravintolarajoitusten vaihtoehtona. Ravintolarajoitusten ja koronapassin käytön ohjaus ja valvonta kuitenkin työllistävät aluehallintovirastojen asiantuntijoita sekä kuntien ympäristöterveydenhuollon yksiköitä merkittävällä tavalla jo nyky muodossaan, mikä tulee huomioida kokonaiskuormitusta arvioitaessa.

Lain 58 d §:ään tehtävät muutokset tulevat arvion mukaan lisäämään työmäärää aluehallintovirastoissa. Päätökset tulevat olemaan aiempaa yksityiskohtaisempia, minkä johdosta työmäärä jo päätösten valmisteluvaiheessa kasvaa. Ohjauksen ja neuvonnan sekä erilaisten tulkintalinjausten tarve tulee kasvamaan.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Valmistelun kuluessa on arvioitu, voisivatko toimijat ottaa koronatodistuksen käyttöön ilman sitä koskevaa nimenomaista säännöstä. Kyse olisi tällöin eräänlaisesta itsesääntelyjärjestelmästä, jossa yritykset soveltaisivat koronatodistusta itse luomiensa sääntöjen puitteissa ja edellyttäisivät sitä esimerkiksi osana sopimus- ja lippuehtojaan. Kyseessä olisi tiettyjen reunaehtojen vallitessa sallittuun asiakasvalintaan perustuva järjestelmä. Valmistelussa on kuitenkin todettu, että tämänkaltaisen järjestelmään liittyisi merkittäviä epävarmuuksia esimerkiksi yhdenvertaisuus- ja perusoikeuskysymysten osalta erityisesti aluehallintovirastojen toiminnan näkökulmasta. Lisäksi ratkaisusta aiheutuisi toiminnanharjoittajalle oikeudellista epävarmuutta, koska koronatodistusta koskevan vaatimuksen suhdetta rajoituspäätöksiin ei olisi ratkaistu etukäteen. Siten koronatodistuksen käyttöönoton katsotaan edellyttävän lainsäädäntöperustaa.

Lisäksi arvioitiin vaihtoehtoa, jossa rajoitusten purkamiseen pyrittäisiin rokotekattavuuden lisäämisellä sääntelyn keinoin. Rokotuksen säätäminen pakolliseksi olisi merkittävä puuttuminen ihmisen perus- ja ihmisoikeuksiin, etenkin hänen henkilökohtaiseen koskemattomuuteensa. Covid-19-rokotteen säätäminen pakolliseksi edellyttäisi erittäin voimakkaita lääketieteellisiä ja epidemiologisia perusteita asialle. Rokotuksen säätämisen pakollisuutta pohdittaessa tulisi ottaa huomioon myös Suomea velvoittava Euroopan neuvoston ihmisoikeuksien ja ihmisarvon suojaamiseksi biologian ja lääketieteen alalla tehty yleissopimus, jonka mukaan kaikki terveyteen kohdistuva toimenpide voidaan suorittaa vain, jos kyseinen henkilö on antanut suostumuksensa vapaasta tahdostaan ja tietoisena kaikista asiaan vaikuttavista seikoista. Tartuntatautilain 47 § mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää järjestettäväksi pakollinen rokotus, jos kattava rokottaminen on välttämätöntä väestön tai sen osan hengelle ja terveydelle vakavaa vahinkoa aiheuttavan yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Pakollinen rokotus voidaan rajoittaa myös tiettyyn väestön osaan, ryhmään tai ikäluokkaan.

Aluehallintoviraston tai kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaavan toimielimen päätöksen vaihtoehtona pohdittiin sitä, tulisiko EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttöönottoedellytyksen säätäminen tehdä valtioneuvoston asetuksella säätämällä lakiin asetuksenantovaltuus.

6 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Ruotsi

LUONNOS

Ruotsissa on voinut 1.12.2021 lähtien käyttää koronapassia sisätiloissa julkisissa tapahtumissa ja yleisissä kokoontumisissa, jos halutaan välttyä muilta mahdollisilta rajoituksilta, kuten henkilömäärien rajoituksilta sekä määrättyiltä istumapaikoilta.¹ Koronapassi on vaihtoehto muille rajoituksille. Tapahtuman järjestäjä voi vaihtoehtoisena toimenä käyttää koronapassia yli 100 hengen sisätilatilaisuuksissa. Jos järjestäjä ei edellytä passia, tulee osallistujilla olla määrätty istumapaikka, seurueen määrä tulee rajoittaa kahdeksaan henkeen ja seurueiden välillä tulee olla vähintään metri. Koronapassia saa edellyttää yli 18-vuotiailta.

Ruotsi vaatii koronapassin myös matkustuksessa kaikista muista paitsi Pohjoismaista tulevilta matkustajilta.

Norja

Norjassa koronapassi ei ole kansallisessa käytössä, mutta kunnilla on mahdollisuus ottaa koronapassi paikallisesti käyttöön 1.12.2021 lähtien vaihtoehtona rajoituksille, mutta ei ennalta ehkäisevässä tarkoituksessa. Koronapassi voidaan ottaa käyttöön niissä kunnissa, joissa on voimassa olevia toimenpiteitä tai rajoituksia.² Koronapassin tarkoituksena, jos se otetaan käyttöön, on pitää yhteiskunta mahdollisimman avoimena.

Kirjoitushetkellä 3.12.2021 koronapassi ei ole käytössä missään päin Norjaa. Ainoastaan Tromssan kunta on ilmaissut kiinnostuksensa ottaa koronapassi käyttöön. Tällä hetkellä koronapassi voidaan ottaa käyttöön ainoastaan vaihtoehtona rajoituksille. Hallitus selvittää parhailaan koronapassin mahdollista kansallista käyttöä myös tartuntojen leviämistä ehkäisevänä itsenäisenä toimenä. Tätä varten tarvitaan lakimuutos.

Koronapassin käyttö on tällä hetkellä laissa rajattu julkisilla paikoilla järjestettäviin tapahtumiin, kuten urheilutapahtumiin, kulttuuritapahtumiin, seminaareihin ja konferensseihin. Sitä voi käyttää myös ravintoloissa, kahviloissa ja vastaavissa tarjoilupajoissa sekä treenikeskuksissa ja uimahalleissa. Passia on otettavissa käyttöön myös elokuvateattereissa, teattereissa, konserttitaloissa ja -tiloissa, museoissa, huvipuistoissa ja vastaavissa kulttuuri- ja viihdepaikoissa.

Koronapassia saa edellyttää yli 16-vuotiailta. Koronapassin käyttöön ottavien kuntien tulee tarjota ilmainen testaus vaihtoehtona koronapassille. Norjan Kansanterveysinstituutti FHI on tehnyt koronapassin käyttöön liittyvästä tietosuojasta yleistason arvion sekä erillisen riskianalyysin, mutta kuntien tulee tehdä oma erillinen riskiarvionsa yhdenvertaisuudesta, yksilönsuojasta, ihmisoikeuksista.

Tanska

---

¹ <https://www.krisinformation.se/detta-kan-handa/handelser-och-storningar/20192/myndigheterna-om-det-nya-coronaviruset/covidbevis>

Lakiin 2021:4 tehty asetus koronapassista kohta 3 ka. 2 a §:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20218-om-sarskilda-begransningar_sfs-2021-8

Lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20214-om-sarskilda-begransningar-for-att_sfs-2021-4

² Tartuntatautilaki § 4-1. Kuntien on myös tehtävä erillinen päätös koronapassin käytöstä.

LUONNOS

Tanskassa koronatodistus on itsenäinen terveysturvallisuustoimi. Koronapassiin oikeuttaa yksi rokoteannos (vähintään 14 vrk aiemmin saatu), kuuden kuukauden sisällä sairastettu covid-19-tauti tai enintään 72 h vanha negatiivinen PCR-testi tai 48 h vanha antigeenitesti.

Passia edellytetään esimerkiksi ravintoloissa (ei noutoruoan yhteydessä), kahviloissa ja yökerhoissa. Samoin sitä edellytetään kampaamoissa ja esimerkiksi hieronnassa. Passiedellytys on käytössä myös toisen asteen oppilaitoksissa, korkeakouluissa ja esimerkiksi autokouluissa. Myös valtion työpaikoilla ja muilla julkisen ja yksityisen sektorin työpaikoilla, jotka ovat päättäneet ottaa vaatimuksen käyttöön, edellytetään koronatodistuksen esittämistä.

Kulttuuri- ja urheilutapahtumissa sekä -tiloissa (teatterit, uimahallit jne.) koronapassia edellytetään, jos osallistujia on sisätiloissa yli 100 tai ulkotiloissa yli 1000. Samat rajoitukset koskevat myös uskonnollisia tilaisuuksia, messuja ja kurssimuotoisia koulutuksia.

Koronapassia edellytetään myös mm. hoitolaitoksissa ja vankiloissa vierailevilta. Se ei kuitenkaan koske asunnottomien hätmajoituksia ja vastaavia.

Koronapassia ei vaadita alle 15-vuotiailta eikä henkilöiltä, jotka voivat esittää kunnalta saadun testivelvoitteesta vapauttavan todistuksen.

Tanskan maaliskuussa 2021 uudistettu epidemialaki mahdollistaa erilaisten rajoitusten, kuten koronapassivaatimuksen ja kasvomaskipakon käyttöönoton, jos tauti luokitellaan yhteiskuntaa uhkaavaksi. Rajoitukset otetaan käyttöön joko olemassa olevia lakeja täydentävien ministeriön päätösten (bekendtgørelse) tai uuden lainsäädännön turvin.³

Koronapassin saa myös negatiivisella testituloksella. Tanskan testauskapasiteetti on hyvä ja testit ovat kaikille ilmaisia. Kansalaisia kannustetaan kuitenkin vahvasti ottamaan koronarokote.

Rokottamattomien aseman hankaloituminen on päättäjien tiedossa ja se on myös osin tarkoituksellista.⁴

Viro

Virossa koronapassi on itsenäinen turvallisuustoimi. Se tulee esittää kaikissa rajatuissa julkisissa tiloissa ja tapahtumissa: urheillessa, harrastuksissa, nuorisotyössä, koulutus- ja opetustilaisuuksissa, kylpylöissä, uimahalleissa, julkisissa saunoissa, julkisissa kokouksissa ja tapahtumissa kuten teatterissa, elokuvateatterissa, konserteissa (ml. kirkkokonserteissa), konferensseissa, museoissa ja näyttelyissä, viihde- ja vapaa-ajan palveluja tarjoavissa julkisissa paikoissa, majoitusliikkeissä, ravintoloissa ja kahviloissa. Koronapassi tarkistetaan yhdessä henkilöliikennestodistuksen kanssa.

---

³ 25.11.2021 voimaan astui laki, jonka avulla työnantajat voivat vaatia työntekijöiltään koronapassia, jos mainitut ehdot täyttyvät. Aikaisemmin käytössä oli vastaavanlainen laki, joka koski ainoastaan koronatestiä.

29.11.2021 voimaan astui määräaikainen ministeriön päätös koronapassi- ja kasvomaskivaatimuksesta työ- ja elinkeinoministeriön alaisilla sektoreilla.

⁴ Pääministeri Mette Frederiksen ilmaisi 15.11. pidetyssä lehdistötilaisuudessa, että rokottamattomien tilanne saakin olla ("må godt være") rokotettuja hankalampi. 1.12. järjestetyssä lehdistötilaisuudessa hän vetosi jälleen tanskalaisiin rokotteiden ottamiseksi, ja sanoi hallituksen toivovan, että rokotepakolta vältyttäisiin.

LUONNOS

Hyväksytty tartuntatautilaki (NETS) oikeuttaa ottamaan käyttöön tartuntataudin torjumiseksi tarpeellisia toimia, jos niillä on oleellisia vaikutuksia yhteiskunnalle tai taloudelle. Virossa on arvioitu, että voimassaolevat toimet ja rajoitukset ovat asianmukaisia ja oikeudenmukaisia, eivätkä ne riko myöskään perustuslaissa määriteltyjä oikeuksia.

Koronapassin esittämistä voidaan edellyttää kaikilta 18-vuotta täyttäneiltä. 12-17-vuotiailta kelpuutetaan koronapassin lisäksi myös negatiivinen PCR- tai vasta-ainetesti.

Työpaikoilla voidaan vaatia koronapassia, jos työnantajan riskianalyysi sitä vaatii.

Alankomaat

Alankomaissa koronapassi on rokotustodistus tai negatiivinen testitulokset (otettu viimeistään 24 tuntia ennen tilaisuutta) tai todistus sairastetusta covid-19-taudista. Se on itsenäinen terveysturvallisuustoimi, eikä sen käyttöä ole sidottu voimassa oleviin rajoituksiin.⁵

Passia voi käyttää sekä sisä- että ulkotiloissa (pl. ruoan noutaminen) ravintoloissa, kahviloissa ja baareissa. Lisäksi passi on otettavissa käyttöön kasinoissa ja tapahtumissa, kuten festivaaleilla, juhlissa ja esiintymisissä sekä messuilla ja kongresseissa. Samoin passia voi edellyttää sisäurheilutiloissa, kuten kuntosaleilla, uimahalleissa ja näiden kantiineissa sekä kulttuuriharastuksissa, kuten musiikki- ja kuvataidetunneilla sekä laulu-, tanssi- ja näytelmäharjoituksissa 18-vuotiailta ja sitä vanhemmilta. Myös erilaisissa kulttuurilaitoksissa, kuten elokuvateattereissa, teattereissa, konserttisaleissa ja museoissa voi edellyttää passia.

Passia ei saa käyttää kirjastoissa, eikä toreilla. Se ei ole myöskään käytettävissä esimerkiksi hautajaisissa.

Passia saa edellyttää yli 12-vuotiailta. 14-vuotiaasta alkaen tulee esittää koronapassin lisäksi henkilöllisyystodistus.

Passin käyttöä on suunniteltu pakolliseksi myös ei-välttämättömiin kauppoihin kuten vaate- ja huonekalukauppoihin ja palveluihin kuten yleisiin saunoihin ja hierojille. Tätä koskeva lakiesitys on hyväksytty alahuoneessa. Alahuoneen ja senaatin käsittelyyn on menossa myös koronapassin käyttöä työpaikoilla ja ylemmän asteen oppilaitoksissa koskevat lakialoitteet.

Haagissa 6.10.2021 pidetyssä oikeudenkäynnissä todettiin, ettei koronapassin käyttäminen ole ristiriidassa syrjäntäkiellon kanssa eikä se riko perus- ja ihmisoikeuksia (otettu huomioon sekä kansalliset että kansainväliset sopimusvelvoitteet⁶).

Saksa

Saksan liittovaltio ja osavaltiot päättivät 2.12.2021, että vähittäiskaupassa asioimiseen (pl. ruokakaupat ja muut välttämättömyystuotteita myyvät kaupat) tarvitaan todistus rokotuksesta tai sairastetusta covid-19-taudista, samoin elokuvateattereihin, teattereihin ja ravintoloihin. Koronapassia kutsutaan Saksassa 2G-säännöksi (geimpft oder genesen, rokotettu tai parantunut).

---

⁵ Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0044416/2021-11-30>), joka on aina voimassa 3 kuukautta ja jonka voimassaoloa jatketaan vasta alahuoneen ja senaatin hyväksymisen jälkeen.

⁶ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2021:10863>

LUONNOS

Poikkeukset koronapassivaatimuksista ovat mahdollisia alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Käytäntö vaihtelee osavaltioittain. Esimerkiksi Berliinissä alle 6-vuotiaat on vapautettu todistusvelvollisuudesta. Koululaisilla, joita testataan kouluissa monta kertaa viikossa, oppilaskortti korvaa koronapassin. Joissakin osavaltioissa oppilaskortti vapauttaa testi- ja todistusvelvollisuudesta 18 ikävuoteen asti. Yksityisten tilaisuuksien osalta alle 14-vuotiaat lapset eivät ole osallistujamäärärajoitusten piirissä.

Työpaikoilla on voimassa ns. 3G-sääntö eli työpaikoilla, joissa fyysisiä kontakteja muiden kanssa ei voi välttää, työntekijä voi tulla työpaikalle vain rokotettuna, koronaviruksen aiheuttamasta taudista parantuneena tai hänen pitää esittää negatiivinen koronatesti. Julkisessa liikenteessä on 3G-sääntö. Koronapassi tai testitulostulos on voitava osoittaa pyydettyä.

Kuitenkin esimerkiksi tapahtumissa voidaan koronapassin lisäksi edellyttää myös tuoretta negatiivista testitulosta.

Työpaikoilla on voimassa ns. 3G-sääntö eli työpaikoilla, joissa fyysisiä kontakteja muiden kanssa ei voi välttää, työntekijä voi tulla työpaikalle vain rokotettuna, koronaviruksen aiheuttamasta taudista parantuneena tai hänen pitää esittää negatiivinen koronatesti. Myös julkisessa liikenteessä on 3G-sääntö. Koronapassi tai testitulostulos on voitava esittää pyydettyä.

Koronapassi on itsenäinen rajoitustoimi vähittäiskaupassa sekä kulttuuri- ja muissa tapahtumissa.

Yksityisten tapahtumien rokotusstatus vaikuttaa siihen, kuinka suuri yksityistilaisuus saa olla. Julkisissa tai yksityisissä tiloissa tapahtuvat yksityiset kokoontumiset, joihin osallistuu rokottamattomia ja ei-covid-19-taudin viime aikoina sairastaneita henkilöitä, on rajoitettava omaan talouteen sekä enintään kahteen eri kotitalouden henkilöön.

Liittovaltion (liittokansleri) ja osavaltioiden (pääministerit) ovat tehneet uusimmat päätökset. Työpaikkojen ja julkisen liikenteen ns. 3G-sääntö on kirjattu Saksan tartuntatautilain päivitykseen 24.11.2021. Jo ennen liittovaltion ja osavaltion koko maata koskevia 2G-päätöksiä osavaltiot olivat voineet päättää tartuntatautilain pohjalta tiukemmista koronapassirajoituksista perustuen sairaalaan joutuneiden potilaiden lukumäärään. Useat toimet on rajoitettu tilanteisiin, joissa koronatilanne niitä edellyttää.

Ranska

Ranskassa on lakisääteinen koronapassi, joka on erittäin laajasti käytössä itsenäisenä terveys-turvallisuustoimena. Alusta alkaen väestölle on avoimesti kommunikoitu, että passin käyttö on tarkoituksella tehty niin laajaksi, että sillä pyritään myös nostamaan rokotuskattavuutta.

Kaikessa kulttuuri-, urheilu- ja vapaa-ajan toiminnassa ml. kuntosalit, teatterit, näyttelyt, messut ja kirjastot edellytetään koronapassin esittämistä. Samoin kahviloissa, ravintoloissa ja baareissa. Myös sairaaloissa ja vanhainkodeissa edellytetään koronapassia kuten myös pitkän matkan junissa ja busseissa sekä kaikilla kotimaan lennoilla.

Passia saa edellyttää 12 vuotta täyttäneiltä.

Ranskan perustuslakituomioistuin on vahvistanut kyseisen lainsäädännön ja sitä pidetään yhdenvertaisuus- ja tietosuoja sääntelyn mukaisena.

Sveitsi

LUONNOS

Sveitsissä koronatodistus on itsenäinen terveysturvallisuustoimi, josta säädetään covid-19-asetuksessa. Poikkeustilalainsäädäntö antaa oikeutuksen poikkeustoimille.

Koronatodistuksen saa kahdella rokotuksella, sairastettu covid-19-tauti sekä yksi rokote -yhdistelmällä tai pikatestillä. Viikolla 49 päätetään, siirytäänkö todistuksessa hyväksymään vain rokotettu- ja sairastettu covid-19-tauti sekä yksi rokote -status.

Koronatodistusta saa edellyttää sisätiloissa kuten ravintoloissa, teattereissa ja urheilukatso-moissa. Sen sijaan todistusta ei saa edellyttää julkisessa liikenteessä tai kaupoissa, vaan näissä käytetään maskia.

Passia saa edellyttää yli 16-vuotiailta.

7 Lausuntopalaute

Hallituksen esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 17.12.2021-17.1.2022.

Valmistelun aikana on lisäksi kuultu keskeisempiä etujärjestöjä sekä asiantuntijatahoja. Valmistelussa on hyödynnetty kuultujen tahojen näkemyksiä.

Lausunnon antoivat...

8 Säännöskohtaiset perustelut

58 a §. *Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi.* Pykälässä säädetään ravitsemisliikkeiden asiakkaiden ohjeistus- ja hygieniavaatimuksista, yleisestä asiakaspaikkojen etäisyysvaatimuksesta ja toiminnan suunnitteluvollisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä näistä vaatimuksista sekä asiakkaiden oleskeluun ja asiakaspaikkojen sijoittamiseen liittyvistä velvollisuuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös rajoittaa ravitsemisliikkeen asiakaspaikkamäärää sekä aukiolo- ja anniskeluaikaa laissa säädettyjen edellytysten täytyessä.

Ehdotuksen mukaan pykälän 2 momenttiin lisättäisiin asetuksenantovaltuus, jonka mukaan valtioneuvosto voisi myös säätää koronatodistuksen edellyttämisestä ravitsemisliikkeeseen pääsyn edellytyksenä, jos se on tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämätöntä. Käytännössä koronatodistuksen edellyttäminen johtaisi useimmiten siihen, että esimerkiksi liikkeen asiakasmäärää ei olisi tarpeen lainkaan rajoittaa.

Kuten nykyisin, pykälän 2 ja 3 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella säädettyistä rajoituksista on mahdollista poiketa edellyttämällä 58 i §:n mukaista koronatodistusta sisään-pääsyn ehtona.

LUONNOS

Pykälän 7 momentin mukaan 2 ja 3 momentissa säädetty rajoitukset eivät koske henkilöstöravintolatoimintaa eivätkä ruoan tai juoman myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi.

58 d §. *Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa tartuntatautiviranomainen päätöksessään määräisi, millä tavoin tilojen käyttö on järjestettävä, jotta asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten toimijan tulee toteuttaa velvoitensa. Lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä tehokkaasti asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka edellyttämällä 58 i §:ssä tarkoitetun EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä. Keinot eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan päätöksessä voitaisiin jättää myös toiminnanharjoittajalle liikkumavaraa oman toimintansa erityispiirteisiin parhaiten soveltuvan keinon toteuttamiseksi.

Edelleen, mikäli viranomainen tekisi päätöksen esimerkiksi pelkästään asiakaspaikkamäärän rajoittamisesta, toiminnanharjoittaja voisi kuitenkin 58 i §:n mukaisesti vapautua kyseisestä rajoituksesta edellyttämällä kaikilta asiakkailtaan ja osallistujiltaan EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä.

58 i §. *EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö.* Pykälää muutettaisiin siten, että voimassa oleva 3 momentti kumottaisiin, pykälään lisättäisiin uudet 3-5 momentti ja nykyiset 4 ja 5 momentti siirtyisivät 6 ja 7 momenteiksi.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin virke yleisötilaisuuteen tai tilaan pääsemisen epäämisvelvoitteesta, jos asiakas tai osallistuja ei esittäisi koronatodistusta. Vastaava säännös sisältyisi jatkossa uuteen 3 momenttiin.

Pykälän uudessa 3 momentissa säädettäisiin, että lain 58 a §:ssä tarkoitettu ravitsemistoiminnan harjoittaja ja 58 d §:n 4 momentissa luetellut toiminnanharjoittajat ja tilaisuuksien järjestäjät saisivat edellyttää koronatodistuksen esittämistä. Kyse olisi mahdollistavasta säännöksestä, joka säädettäisiin keskeisesti oikeusvarmuussyistä.

Koronatodistusta saisi säännöksen mukaan edellyttää ravitsemisliikkeissä sekä yleisölle avoimissa tai rajatun asiakas- tai osallistujapiiriin oleskeluun tarkoitetuissa tiloissa, joista säädetään lain 58 d §:n 3 momentissa. Todistusta saisi covid-19-pandemian aikana lain voimassa ollessa edellyttää covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi kyseisessä tilassa tai tilaisuudessa. Jos toiminnanharjoittaja tai tilaisuuden järjestäjä päättäisi edellyttää asiakkailtaan ja osallistujilta koronatodistuksen esittämistä, se tulisi terveysturvallisuussyistä edellyttää tilaan pääsemiseksi sen ehtona. Terveysturvallisuussyistä toiminnanharjoittajan ja tilaisuuden järjestäjän tulisi evätä pääsy tilaan tai tilaisuuteen, jos asiakas tai osallistuja ei esittäisi todistusta. Toiminnanharjoittajalla tai tilaisuuden järjestäjällä ei kuitenkaan olisi tämän säännöksen nojalla velvollisuutta ylipäätään ottaa koronatodistuksen esittämisedellytystä käyttöön.

Todistuksen sisältämien henkilötietojen käyttötarkoitus olisi covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäisy.

Lakisääteinen tartuntatautien leviämisen torjuntatehtävä olisi jatkossakin viranomaistehtävä, eikä kyse olisi julkisen hallintotehtävän siirtämisestä yksityiselle toimijalle. Sääntelyn nojalla olisi kuitenkin jatkossa selvää, että toiminnanharjoittaja tai tilaisuuden järjestäjä saisi toiminnassaan terveysturvallisuustoimena edellyttää koronatodistuksen esittämistä.

LUONNOS

Todistusta saisi edellyttää 16-vuotiaalta ja sitä vanhemmalta asiakkaalta sekä toimintaan ja tilaisuuteen osallistuvalla, kuten voimassa olevan sääntelyinkin mukaan.

Pykälän uudessa *4 momentissa* säädettäisiin, että edellä 3 momentissa tarkoitettu koronatodistusedellytys ei kuitenkaan saisi estää elintarvikkeiden ja lääkkeiden hankkimista kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin taikka välttämättömään hoivaan, huolenpitoon tai oikeutta saada asiansa käsiteltyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Koronatodistuksen esittämisedellytys ei saisi estää välttämättömien jokapäiväisen elämän kannalta olennaisten tarvikkeiden ja palvelujen saamista, kuten välttämättömän ruoan, lääkkeiden tai muiden vastaavien välttämättömyystarvikkeiden hankintaa. Koronatodistuksen esittämisedellytys ei saisi estää asiointia päivittäistavara-kaupoissa tai apteekeissa.

Ravitsemisliikkeiden osalta 58 a §:n 7 momentin mukaan velvoite edellyttää koronatodistuksen esittämistä ei koskisi ruoan ja juoman myymistä muualla nautittavaksi.

Lakisääteisillä palveluilla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä julkisia sosiaali- ja terveystalouksia, varhaiskasvatusta, esi- ja perusopetusta, vapaata sivistystyötä, taiteen perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukiokoulutusta, korkeakoulutusta sekä kirjastopalveluja.

Kuljetuspalvelulla tarkoitettaisiin liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua kuljetuspalvelua eli henkilöiden kuljettamista ammattimaisesti. Käytännössä henkilöiden kuljetuspalveluihin liittyy ihmisten välttämätön tarve pystyä liikkumaan paikasta toiseen. Todistuksen esittämisedellytys ei saisi estää pääsyä sellaisiin paikkoihin, joiden voidaan katsoa olevan tavanomaisen elämän tai lakisääteisten oikeuksien ja palveluiden nauttimisen kannalta välttämättömiä tai olennaisia. Lisäksi tällaisia lakisääteisiä tai välttämättömiä palveluja olisivat kaikki viranomaispalvelut ja yksityisen hoitamien julkiset hallintotehtävät. Koronatodistuksen esittämistä ei saisi myöskään edellyttää edellä mainittuihin välttämättömiin tai lakisääteisiin palveluihin pääsemiseksi tarpeellisissa liikennevälineissä.

Käytännössä EU:n digitaalisen koronatodistuksen hyödyntäminen laajasti henkilöiden kuljetuspalveluissa olisi haasteellista, koska todistusten tarkastaminen veisi paljon aikaa, kun todistuksen tarkastaminen vaatii sekä todistuksen lukemisen että henkilön tunnistamisen. Todistus tulisi tarkastaa ennen liikennevälineeseen nousua tai palvelun käyttämistä. Tämä vaatisi erityisesti lähiliikenteessä uusia tarkastusjärjestelmiä, laitteita sekä liikennepalvelusta riippuen lisää henkilöstöresursseja. Muun muassa kaupunkien ja kuntien sisäisessä joukkoliikenteessä todistuksen tarkastaminen olisi käytännössä haasteellista tiukkojen aikataulujen, lyhyiden matka-aikojen, vähäisten henkilöstöresurssien sekä joukkoliikennetoimijoiden heikon taloustilanteen vuoksi, minkä lisäksi asiaan vaikuttaa myös henkilökuljetuspalveluiden luonne kansalaisten välttämättömän liikkumisen turvaajana. Saman kuljetuspalvelun piirissä voi olla hyvin monenlaisia matkustajia, kuten kouluun kulkevia matkalaisia, työhön tai välttämättömiin palveluihin matkalla olevia ja vapaa-ajan matkustajia. Matkan tarkoitus ei välttämättä näy päällepäin ja matkan peruste voi olla käytännössä hyvin hankala selvittää. Yhtäältä lähiliikennettä voidaan harjoittaa eri liikennevälineillä, kuten linja-autoilla, metroilla, raitiovaunuilla, junilla ja yhteysaluksilla.

Koska yleisesti jonkin toimialan toiminnanharjoittaja ei voi ottaa EU:n digitaalista koronatodistusta käyttöön vaihtoehtona rajoituksille sellaisissa tiloissa ja paikoissa, joiden voidaan katsoa olevan tavanomaisen elämän tai lakisääteisten oikeuksien kannalta välttämättömiä tai olennaisia, näyttäisivät paikasta toiseen siirtymiseen liittyvät henkilökuljetuspalvelut sellaisilta, joissa EU:n digitaalista koronatodistusta ei voitaisi kategorisesti edellyttää.

LUONNOS

Koronatodistuksen esittämisedellytys ei myöskään saisi estää laissa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamista, kuten yhtiökokouksiin osallistumista. Vastaavasti todistuksen esittämisedellytys ei saisi estää omaisuuden suojan toteuttamista eli välttämätön kiinteän tai irtaimen omaisuuden ylläpito tulisi edelleen olla mahdollista todistuksen esittämisedellytyksestä riippumatta. Yhteisöainsäädännön kannalta keskeistä on se, että koronapassi ei saa estää kokoukseen osallistumista. Lähtökohtaisesti eri yhteisöainsäädäntöjen mukaisesti yhtiökokouksiin tai yhdistyksen kokouksiin osallistumisessa on kyse laissa säädetyn oikeuden toteuttamisesta, jolloin niihin sovellettaisiin 58 i §:n 4 momenttia. Jos osakas tai jäsen voi etäosallistuen käyttää täysimääräisesti oikeuksiaan kokouksessa, voisi koronapassin pyytämisen sallia. Tuolloin koronapassin pyytäminen henkilökohtaisesti läsnä olevilta ei vaarantaisi laissa säädettyä oikeutta. Jos osakkaan tai jäsenen oikeuksia ei voi käyttää muuten kuin kokouspaikalla osallistuen, ei koronapassia voisi pyytää, koska se estäisi laissa säädetyn oikeuden toteuttamisen. Voimassa olevien yhteisölakien ja 30.6.2022 asti voimassa olevan yhteisön kokousten järjestämistä koskevan väliaikaisen lain (375/2021) perusteella osakeyhtiö, asunto-osakeyhtiö, osuuskunta ja yhdistys voi järjestää sellaisen hybridikokouksen, osuuskunnan kokouksen tai yhdistyksen kokouksen, jossa etäosallistuva ja kokouspaikalla osallistuva osakas tai jäsen voi käyttää täysimääräisesti, sisällöltään samalla tavalla, oikeuksiaan ko. kokouksessa. Eri yhteisöainsäädäntöjen kannalta merkityksellistä on, että passia vaatimalla ei voi sivuuttaa yleisiä yhteisöoikeudellisia sääntöjä ja periaatteita kuten sitä, että asianmukainen osallistumismahdollisuus esim. osakkaille ja jäsenille taataan. Vaikka nämä kokoukset kuuluvatkin passin soveltamisalaan, passin käytön harkinta ei siis ole vapaata, vaan alisteista yhteisöoikeudesta johtuville velvoitteille.

Koronatodistuksen esittämisedellytys ei myöskään saisi estää kokoontumisvapauden ja yhdistymisvapauden ydinalueen toteuttamista, eikä esimerkiksi poliittisten oikeuksien käyttäminen saisi edellyttää koronatodistuksen esittämistä. Vaaleihin liittyvät kokoukset, kuten keskusvaalilautakunnan kokoukset tulisi mahdollistaa sääntelyn voimassa ollessakin. Vastaavasti esimerkiksi ennakköäänestysasiakirjojen tarkastaminen, ehdokashakemusten käsittely aluevaalilautakunnassa ja ääntenlaskenta tulee luonnollisesti mahdollistaa kaikissa tilanteissa.

Äänestämisen tulee olla mahdollista myös ilman koronatodistuksen esittämistä, eikä sääntelyn perusteella ole mahdollista estää äänestäjältä pääsyä esimerkiksi kauppakeskuksessa tai kirjastossa sijaitsevaan ennakköäänestyspaikkaan. Laitosäänestyksestä säädetään vaalilain (714/1998) 9 §:ssä. Laitosäänestyksen toimittavilta vaalitoimikunnilta ei saisi pääsääntöisesti kieltää pääsyä laitokseen koronatodistuksen esittämisedellytyksen seurauksena. Lääketieteellisiin perustein poikkeuksellisessa tilanteessa todistusta saisi toimitsijoilta kuitenkin edellyttää kuten sairaalan tiettyjen osastojen äänestyksen mahdollistamiseksi.

Koronatodistusta saisi ehdotetun sääntelyn mukaan edellyttää myös uskonnollisissa tilaisuuksissa.

Koska säädettäväksi esitettävä koronatodistuksen esittämisedellytyksen käyttöönotto ei koskisi työntekijöitä, koronatodistuksen edellyttäminen ei saisi estää työnteon edellytysten toteutumista kuten kauppakeskuksessa tai toimistorakennuksessa käyttöön otettu todistuksen esittämisedellytys ei saisi estää työpaikalle pääsyä.

Koronatodistuksen esittämisedellytys ei myöskään saisi estää asiointia viranomaisissa. Selvä on, että esimerkiksi vankilat ja yhteiskuntaseuraamustoimistot rajautuisivat koronatodistuksen esittämisedellytyksen ulkopuolelle, sikäli kuin todistuksen esittämisedellytys estäisi tuomion täytäntöönpanon. Myöskään asiointia syyttäjälaitoksessa ei saisi rajoittaa oikeusturvasyistä.

LUONNOS

Pykälän 5 *momentin* mukaan kuljetuspalvelun tarjoaja voisi kuitenkin halutessaan edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä sellaisilla kansallisilla risteilyillä, kiertoreiteillä tai muilla kiertomatkoilla, joissa lähtöpisteessä liikennevälineeseen nousevat henkilöt pysyvät liikennevälineessä koko matkan ajan ja kaikki poistuvat päätepisteessä, joka on sama kuin lähtöpiste. Tällaisen liikkumisen ei voitane katsoa olevan tavanomaisen elämän tai lakisääteisten oikeuksien kannalta välttämätöntä, eikä siinä siirrytä paikasta toiseen, vaan enemmänkin vietetään vapaa-aikaa tietyssä tilassa.

58 j §. *Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja.* Pykälässä säädetään EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietojen käsittelystä ja henkilöllisyyden tarkastamisesta. *Pykälän 1 ja 2 momenttiin* lisättäisiin tilaisuudet ja *1 momentista* poistettaisiin viittaus siihen, että todistuksen voisi tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa, mikäli todistuksen lukeminen siihen käytettävällä sovelluksella ei teknisestä syystä olisi mahdollista.

Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jossa viitattaisiin 16 a §:n säännöksiin ja jonka perusteella kuljetuspalveluiden tarjoaja voisi lisäksi kansainvälisessä liikenteessä tarkastaa 4 momentin mukaisesti, että matkustajalla olisi EU:n digitaalinen koronatodistus ja että todistus vastaisi matkustajan henkilöllisyyttä, jos matkan kohteena olevassa valtiossa todistusta edellytetään.

9 Lakia alemman asteinen sääntely

Lain 58 a §:ssä säädetään ravitsemisliikkeiden asiakkaiden ohjeistus- ja hygieniavaatimuksista, yleisestä asiakaspaikkojen etäisyysvaatimuksesta ja toiminnan suunnitteluvuorollisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä näistä vaatimuksista sekä asiakkaiden oleskeluun ja asiakaspaikkojen sijoittamiseen liittyvistä velvollisuuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös rajoittaa ravitsemisliikkeen asiakaspaikkamäärää sekä aukiolo- ja anniskeluaikaa laissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Ehdotuksen mukaan pykälään lisättäisiin asetuksenantovaltuus, jonka mukaan valtioneuvosto voisi myös säätää koronatodistuksen edellyttämisestä ravitsemisliikkeeseen pääsyn edellytyksenä, jos se on tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämätöntä.

10 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan mahdollisimman pian ja olisi voimassa 30.6.2022 saakka.

11 Toimeenpano ja seuranta

Ehdotettujen muutosten toimeenpanosta vastaavat aluehallintovirastot ja kuntien tartuntatautien torjunnasta vastaavat toimielimet. Lisäksi ehdotetussa sääntelyssä tarkoitetut toiminnanharjoittajat vastaavat omalta osaltaan lain noudattamisesta.

Esityksessä ehdotettujen muutosten toteutumista ja niiden vaikutuksia seurataan aluetasolla.

Lain toimeenpanoa ja siitä aiheutuvia lisämäärärahatarpeita viranomaisille sekä vaikutuksia yhteiskunnan eri osa-alueille on tarkoitus seurata osana käynnissä olevaa työtä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi valtioneuvoston tasolla.

12 Suhde talousarvioesitykseen

12.1 Suhde talousarvioesitykseen

Lain toimeenpanoa ja siitä aiheutuvia lisämäärärahatarpeita viranomaisille sekä vaikutuksia yhteiskunnan eri osa-alueille on tarkoitus seurata osana käynnissä olevaa työtä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi valtioneuvoston tasolla.

13 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja jälkeen.*

Valtiosääntöoikeudellinen hyväksyttävyyys

Koronatodistuksen kansallisen käytön laajentamista julkisen vallan asettamia terveysturvallisuusrajoituksia laajemmalle koskeva sääntely on uutta sääntelyä, minkä vuoksi myös sen valtiosääntöoikeudellista hyväksyttävyyttä on syytä arvioida. Toiminnanharjoittaja saisi lakiin perustuen halutessaan edellyttää koronatodistuksen esittämistä.

Vapaaehtoinen terveysturvallisuustoimi ei rajoittaisi viranomaisten mahdollisuuksia toteuttaa tartuntatautilain mukaista tartuntataudin leviämisen torjuntatehtävää. Kyse ei myöskään ole julkisen hallintotehtävän siirtämisestä yksityiselle toimijalle.

Ottaen huomioon sekä säännöksen sanamuoto että sen säännöskohtaisissa perusteluissa todettu esitettyä sääntelytapaa voidaan pitää valtiosääntöoikeudellisesti hyväksyttävänä.

Sääntely osaltaan edistää valtiosäännössä turvattuja yksilön vapauden ja oikeuksien toteutumista sekä edistää oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa (PL 1.2 §). Suomessa yli 12-vuotiailla ihmisillä on mahdollisuus saada maksuton ja vapaaehtoinen rokote covid-19-tautia vastaan. Rokottautuneen henkilön vapaus toimia yhteiskunnassa ja oikeus osallistua sen erilaisiin toimintoihin on mahdollista toteuttaa riittävän terveysturvallisesti edellyttämällä koronatodistuksen käyttöä. Jos henkilö ei lääketieteellisestä tai muusta syystä ota rokotetta, hän saa halutessaan koronatodistuksen tuoreella negatiivisella ovid-19-testituloksella. Näin ollen myös näiden ihmisten osallistuminen yhteiskunnan mahdollisimman normaaliin toimintaan on mahdollista. Esitetty sääntely turvaa nykyistä paremmin oikeudenmukaisuuden edistymistä yhteiskunnassa, tilanteessa, jossa yli neljä miljoonaa suomalaista ja näin ollen yli 80 % rokotuksiin oikeutetusta väestöstä on rokotettu. Valtaosa väestöstä voi siten toimia yhteiskunnassa riittävän terveysturvallisesti ja ilman, että sairaalat kuormittuvat kantokykyyään enemmän.

Rajoitusperusteen hyväksyttävyyys

Perustuslakivaliokunnan mukaan väestön terveyden suojeleminen on epäilemättä perusoikeusjärjestelmän kannalta erittäin painava peruste (ks. esim. PeVL 7/2021 vp, kappale 7). Perustus-

LUONNOS

lakivaliokunnan mukaan myös terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn säilyttäminen pandemian aikana on perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta erittäin painava peruste, jolla on yhteys perustuslain 7 §:n 1 momentin julkisen vallan velvollisuuteen turvata jokaisen oikeus elämään sekä turvata myös pandemian oloissa jokaiselle riittävät terveyspalvelut sekä edistää väestön terveyttä (perustuslain 19 §:n 3 momentti) ja joka oikeuttaa poikkeuksellisen pitkälle meneviä, myös ihmisten perusoikeuksiin puuttuvia viranomaistoimia (PeVM 2/2020 vp, s. 4—5, PeVM 3/2020 vp, s. 3, PeVM 7/2020 vp, s. 4, PeVM 9/2020 vp, s. 4). Valiokunta on pitänyt hyväksyttävänä myös tavoitetta turvata oikeutta elinkeinonharjoittamiseen ja työhön kannattavalla tavalla vaarantamatta kuitenkaan covid-19-taudin leviämisen ehkäisemistä ja siitä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja (PeVL 35/2021 vp, kappale 2, PeVL 28/2021 vp, kappaleet 3 ja 4). Ehdotetulle sääntelylle on siten hyväksyttävät perusteet.

Välttämättömyys

Ehdotettu sääntely on valtioneuvoston näkemyksen mukaan välttämätöntä covid-19-epidemian hallinnassa.

Ilman rajoitustoimia tartuntojen määrä nousisi kestävämmällä tavalla. Tästä seuraisi väistämättä sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän sellainen ylikuormittuminen, ettei perustuslain mukaisia riittäviä sosiaali- ja terveyspalveluja olisi mahdollista turvata.

Perustuslakivaliokunnan mukaan sillä on merkitystä, että sääntely on luonteeltaan mahdollistavaa. Tartuntatautilain koronavirusepidemiaan sisältyvä rajoitussääntely edellyttää joko valtioneuvoston asetusta tai erillistä viranomaispäätöksentekoa, jotka on oikeudellisesti sidottu välttämättömyysvaatimukseen. Valiokunnan mielestä mahdollistava muoto on tällaisessa sääntelyyhteydessä paremmin yhteensopiva myös voimassaoloajan kannalta välttämättömyysvaatimuksen kanssa (ks. myös PeVL 16/2021 vp, kappale 7 ja esim. PeVL 12/2021 vp, kappale 31).

Oikeasuhtaisuus

Kuten todettua epidemian leviämisen hillitsemiseksi jonkinlaiset rajoitustoimenpiteet ovat välttämättömiä. Koronatodistuksen esittämisestä oikeassa suhteessa päämäärään nähdään.

Perustuslakivaliokunnan mukaan arvioitaessa koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevan sääntelyn oikeasuhtaisuutta voitiin merkitystä antaa sille, että esimerkiksi yksilölle välttämättömät palvelut eivät edellytä koronatodistuksen esittämistä. Samaten merkitystä oli sillä, että käytännössä koronatodistuksen esittämisvelvollisuuden piiriin lukeutuvilla henkilöillä on ollut ja on edelleen mahdollisuus saada maksutta täysi rokotussarja koronavirusta vastaan. Merkitystä oli edelleen sillä, että henkilöillä, jotka eivät ole ottaneet koronarokotuksia, on mahdollisuus saada koronatodistus negatiivisen testituloksen perusteella (PeVL 35/2021 vp, kappale 17).

Laila säätämisen vaatimus

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Yhdenvertaisuus ja tasapuolinen kohtelu

Voimassa oleva koronapassia koskeva sääntely tartuntatautilaissa on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 35/2021 vp, kappaleet 12—28). Vaikka ehdotus asetti henkilöt eri asemaan, ei ehdotettua sääntelyä voitu perustuslakivaliokunnan mielestä sen taustalla olevat lääketieteelliset perusteet huomioiden pitää mielivaltaisena. Sääntelylle oli esitetty

LUONNOS

myös hyväksyttävät perusteet. Täysi rokotussarja ja sairastettu covid-19-tauti antavat henkilölle suojaa koronavirustartunnalta ja estävät taudin leviämistä. Tuoreen negatiivisen testitodistuksen vaatimus estää sekin koronatartunnan leviämistä ihmisten kokoontuessa erilaisiin tilaisuuksiin. Valiokunnan mielestä esitettyä voitiin lausunnon antamisajankohtana vallinneessa epidemiatilanteessa pitää sellaisena hyväksyttävänä syynä, joka muodostaa perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun hyväksyttävän perusteen (PeVL 35/2021 vp, kappale 16). Valiokunta ei myöskään 9.12.2021 antamassaan lausunnossa (PeVL 50/2021 vp) arvioinut epidemiatilannetta toisin suhteessa rajoitusten hyväksyttävyyteen.

Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Uskonnon ja omantunnon vapaus

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Kokoontumis- ja yhdistymisvapaus

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Sivistykselliset oikeudet

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Oikeus työhön ja elinkeinovapaus

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Elämän ja terveyden suojaaminen sekä oikeus riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Väestön terveyden edistäminen ja oikeus terveelliseen ympäristöön

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Oikeusturvajärjestelyjen riittävyys

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Asetuksenantovaltuuden arviointi

- *Täydennetään lausuntokierroksen aikana ja sen jälkeen*

Soveltaminen Ahvenanmaalla

Tartuntatautien torjunta on valtakunnan lainsäädäntövallan alaa myös Ahvenanmaalla, mutta itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan nojalla maakunta huolehtii tartuntatautien torjuntaan liittyvistä tehtävistä Ahvenanmaalla.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksikössä. Asiasta olisi kuitenkin aiheellista hankkia perustuslakivaliokunnan lausunto.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tartuntatautilain (1227/2016) 58 a §:n 2 momentti, 58 d §:n 1 momentti, 58 i § ja 58 j §:n 1 ja 4 momentti seuraavasti:

58 a §

Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi

---

Ravitsemistoiminnan harjoittajien tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden saapuminen ja oleskelu järjestetään yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi riittävän väljästi, asiakaspaiikat sijoittuvat riittävän etäälle toisistaan ja tartuntariski pidetään ravitsemisliikkeen toiminnassa mahdollisimman pienenä. Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin tietyillä alueilla sijaitsevien ravitsemisliikkeiden asiakkaiden saapumiseen ja oleskeluun, asiakaspaikkojen sijoittamiseen, asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämisen ja musiikin soittamisen rajoittamiseen sekä sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärään liittyvistä vaatimuksista sekä siitä, että 16-vuotiaalta ja sitä vanhemmalta asiakkaalta edellytetään liikkeeseen pääsemiseksi 58 i §:ssä tarkoitettua EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa sellaisten ravitsemisliikkeiden, joiden pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota yleisölle maksusta elintarvikelaissa tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua elintarvikehuoneistossa alkoholijuomia, asiakasmäärää enintään 67 prosenttia ravitsemisliikkeen suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä, joka on mainittu tilaa tai sen osaa koskevassa alkoholilain (1102/2017) 18 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua anniskeluluvassa tai, jos ravitsemisliikkeellä ei ole anniskelulupaa, rakennusten paloturvallisuudesta maankäyttö ja rakennuslain (132/1999) 117 b §:n nojalla ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta mainitun lain 117 d ja 117 k §:n nojalla annettujen säännösten tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyssä rakennussuunnitelmassa. Muiden ravitsemisliikkeiden asiakasmäärää voidaan rajoittaa enintään 50 prosenttia edellä tarkoitetuissa säännöksissä tarkoitettua suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä. Jos ravitsemisliikkeen pääasiallinen ravitsemistoiminta eri ajankohtina vaihtelee, sovelletaan sen

LUONNOS

toimintaan kunakin ajankohtana sitä rajoitusta, johon sen ravitsemistoiminta kyseisenä ajankohdana liittyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista asiakasmäärien rajoituksista ja niiden kohdentumisesta.

---

58 d §

Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautiin vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten toimijan tulee toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka edellyttämällä 58 i §:ssä tarkoitettua EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

---

58 i §

EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö

EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitettua täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen laboratoriovarmistetun covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla yleisötilaisuuteen tai kyseiseen tilaan sen koko aukioloaikana

LUONNOS

pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetty asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista.

Lain 58 a §:ssä tarkoitettu ravitsemistoiminnan harjoittaja ja 58 d §:n 4 momentissa tarkoitettu toiminnanharjoittaja ja tilaisuuden järjestäjä saa covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi ravitsemisliikkeeseen ja 58 d §:n 3 momentissa tarkoitettuun tilaan pääsemiseksi edellyttää 16-vuotiaalta ja sitä vanhemmalta asiakkaalta sekä toimintaan ja tilaisuuteen osallistuvalla 1 momentissa säädetyn EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä. Jos asiakas tai osallistuja ei tällöin esitä todistusta, toiminnanharjoittajan ja tilaisuuden järjestäjän tulee evätä pääsy tilaan tai tilaisuuteen.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu koronatodistusedellytys ei kuitenkaan saa estää elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden näihin merkitykseltään rinnastuvien henkilökohtaisen elämän kannalta välttämättömien tarvikkeiden hankkimista, välttämätöntä omaisuuden kunnossapitoa, laissa säädetyn oikeuden tai velvollisuuden toteuttamista, oikeutta saada lakisääteinen palvelu taikka välttämätön hoiva, huolenpito tai kuljetuspalvelu, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään taikka valtiollista tai kunnallista luottamushenkilöä hoitamasta luottamustehtäviään.

Kuljetuspalvelun tarjoaja voi halutessaan edellyttää ja tarkastaa, että matkustajalla on EU:n digitaalinen koronatodistus sellaisilla kansallisilla risteilyillä, kiertoajeluilla tai muilla kiertomatkoilla, joissa lähtöpisteessä liikennevälineeseen nousevat henkilöt pysyvät liikennevälineessä koko matkan ajan ja poistuvat päätepisteessä, joka on sama kuin lähtöpiste.

Toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 2 momentissa säädetystä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätyt sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetty velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä

LUONNOS

yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittämisedellytys estä riittävällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetty edellytykset eivät enää täyty

58 j §

Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja

Toiminnanharjoittajalla ja tilaisuuden järjestäjällä sekä niiden palveluksessa olevalla tai niiden tehtävää hoitavalla, jolla on tämän lain nojalla oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan tai tilaisuuteen osallistuvalla, on oikeus tarkastaa todistuksen voimassaolo. Todistukseen merkittyjen henkilötietojen käsittely edellyttää lisäksi asiakkaan ja toimintaan tai tilaisuuteen osallistuvan informointia. Henkilötietoja saa käsitellä vain todistuksen voimassaolon tarkastamiseksi ja sen tarkastamiseksi, täytyvätkö edellytykset tilaan pääsemiseksi. Todistuksen tarkastaminen tulee toteuttaa siten, että toiminnanharjoittaja käyttää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamaa tai hyväksymää lukijaohjelmaa.

Toiminnanharjoittajalla ja tilaisuuden järjestäjällä sekä niiden palveluksessa olevalla tai niiden tehtävää hoitavalla, jolla on oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan tai tilaisuuteen osallistuvalla, on lisäksi oikeus tarkistaa asiakkaan ja toimintaan tai tilaisuuteen osallistuvan henkilöllisyys.

Kansainvälisessä liikenteessä noudatetaan 16 a §:n mukaisia säännöksiä. Kuljetuspalveluiden tarjoaja voi lisäksi kansainvälisessä liikenteessä tarkastaa edellä 4 momentin mukaisesti, että matkustajalla on EU:n digitaalinen koronatodistus ja että todistus vastaa matkustajan henkilöllisyyttä, jos matkan kohteena olevassa valtiossa todistusta edellytetään.

LUONNOS

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

..ministeri Etunimi Sukunimi

LUONNOS

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

§
[Kopioi momentin teksti tähän]

§
[Kopioi momentin teksti tähän]

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..